ταν τὸ σάλι ποὺ εἶχε χαρίσει ἄλλοτε τῆς Ἐρνεστίνης.

Ἀπερίγραπτη ἀγωνία ἔσφιξε τὴν καρδιά του. Ἡ Ἐρνεστίνη, γιὰ τὴν ὁποία θἄδινε τὴ ζωή του, ἡ Ἐρνεστίνη, χάριν τῆς ὁποίας τὰ εἶχε χαλάσει μὲ τὸν πατέρα του, ἡ ἀγατημένη του Ἐρνεστίνη, ἴσως νὰ μὴ ζοῦσε αὐτὴ τὴ στιγμή!

— Δὲν εἶνε δυνατόν, Ἐρνεστίνη!, τραύλισε. Δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ τὸ ἔκανες αὐτό!... Ἡ ἀπελπισία λοιπὸν σ' ἔσπρωξε νὰ πέσης στὸ ποτάμι; Φρίκη, φρίκη!... Τὰ νερὰ τοῦ Σηκουάνα δέχτηκαν τὸ σῶμα σου;... Κι' ἐγὼ δὲν ἤμουν κοντά σου, νὰ σ' ἐμποδίσω... Θεέ μου, ἀπὸ τί τρομερὸ θάνατο πέθανες, δυστυχισμένη!

Κι' ὁ Ἰούλιος τραβοῦσε τὰ μαλλιά του καὶ χτυποῦσε τὸ στῆθος του, ξεσχίζοντας τὰ ροῦχα του καὶ φιλῶντας μὲ πάθος τὸ σάλι ποὺ κρατοῦσε στὰ χέρια του.

Κι' ἔτρεχε σὰν τρελλός, ἐδῶ κι' ἐκεῖ, στὴ γέφυρα, πάνω ἀπὸ τὸ ποτάμι, φωνάζοντας:

— Ἐρνεστίνη, Ἐρνεστίνη!...

Τίποτα ὅμως... Μέσα στὴ μαύρη νύχτα καὶ τὴ φριχτὴ ἐρημιὰ ποὺ τὸν ἔζωνε ἀπὸ παντοῦ, δὲν τοῦ ἀπαντοῦσε κανεὶς στὶς ἀπελπισμένες κραυγές του.

Τέλος, τσακισμένος ἀπὸ τὴ σωματική του κούρασι καὶ τὴν ψυχικὴ ἀγωνία, ἔπεσε ἀναίσθητος στὴ γέφυρα — στὴ γέφυρα, ὅπου πρὶν ἀπὸ λίγο εἶχε γίνει μιὰ τραγωδία. Ἦταν ἀλήθεια πὼς ἡ Ἐρνεστίνη εἶχε πεθάνει... Ἔπεσε στὰ κρύα νερὰ τοῦ ποταμοῦ ποὺ τὸν κύτταζε λίγο πρίν, τρέμοντας ἀπὸ πυρετό, σὰν νὰ περίμενε ἀπὸ αὐτὸν παρηγοριὰ καὶ λησμονιά. Ἡ ἐπιθυμία της νὰ πνίξη τὴ ντροπή της, νὰ ἐξαφανιστῆ ἀπὸ τὸν κόσμο, μαζὺ μὲ τὴν ἀτιμία της, ἦταν τόσο μεγάλη, ὥστε δὲν ἄκουσε μιὰ φωνὴ ποὺ τῆς ἔλεγε:

— Μὴν ξεχνᾶς τὸ παιδί σου!... Μὴν ξεχνᾶς τὸ παιδί σου!...

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ὕστερ' ἀπὸ δυὸ μέρες, τὸ πτῶμα μιᾶς νέας, ποὺ δὲν τὸ εἶχε ἀκόμα παραμορφώσει ὁ θάνατος, μεταφέρθηκε στὸ νεκροτομεῖο.

Ἕνας νέος, γονατιστὸς μπρὸς στὸ πτῶμα της, ἔβρεχε μὲ τὰ δάκρυά του τὰ παγωμένα χέρια της. Τὰ μπερδεμένα λόγια του, ποὺ δὲν εἶχαν κανένα νόημα, καὶ ἡ σπασμωδικὲς χειρονομίες του μαρτυροῦσαν ὅτι ὁ νέος αὐτὸς ἦταν τρελλός... Σὲ μιὰ γωνία στεκόταν ὄρθιος ἕνας γέρος, ποὺ ἔκλαιε μὲ δυνατὰ ἀναφυλλητά.

Τὸ πτῶμα ἦταν τῆς Ἐρνεστίνης. Ὁ τρελλὸς ἦταν ὁ Ἰούλιος· κι' ὁ γέρος ἦταν ὁ πατέρας του...

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΣ

ΕΝΑ ΘΛΙΜΜΕΝΟ ΒΡΑΔΥ...

Χλωμὴ σιμά μου ἐπέρασες κάποιο θλιμμένο βράδυ
μὲ τὸ ξανθὸ κεφάλι σου στὸ στῆθος σου γυρμένο,
ἐπέρασες καὶ χάθηκες σὰν ἴσκιος στὸ σκοτάδι,
σὰν ὅραμα νυχτερινό, μισόσβυστο, χαμένο...

Ὤ, στὸ γοργὸ τὸ διάβα σου τί θλῖψι γύρω ἀπλώθη!
Ὅλα σκυθρώπασαν μὲ μιᾶς, δέντρα κι' ἀνθρῶποι (ἀντάμα,
ὅλα σκοτείνιασαν, κι' ἀργὰ στ' ἀχνὸ τ' ἀγέρι ὑψώθη
κάτι σὰ θρῆνος, σὰ λυγμοί, σὰν κρατημένο κλάμμα...

Τί κ' ἂν ἐδιάβηκαν καιροὶ καὶ πειὰ δὲν σὲ ξανάδα;
Ὅταν τὸ βράδυ πέφτει ἀργά, θολὰ-θολά, θλιμμένα
κι' ὅλα τριγύρω φαίνονται σὰν σ' ὄνειρου ἀχνάδα,
ἡ πονεμένη μου ψυχὴ γοργὰ πετάει σὲ σένα...

Γ. Θ. ΧΑΡΒ—Σ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΣ

Τῆς νειότης μου ὄνειρο τρελλό,
Ξαναγυρίζεις στὸ μυαλό,
Κι' ἀκολουθῶ τῆς θύμησης τὸ μεταξένιο νῆμα.
Καὶ ξαναβλέπω μιὰ παλιά,
ἐρημωμένη ἀκρογιαλιά,
Κι' ἕνα φεγγάρι ὁλόγιομο, νὰ λούζεται στὸ κῦμα...

Στὴ σιγαλιὰ τὴ βραδυνὴ
Ἀκούω μιὰ ἀπόκοσμη φωνή,
— Σὰν ἀηδονιοῦ κελάϊδισμα στὸ λαγγεμένο βράδυ —
Καὶ μὲ κυττοῦν ἐρωτικά,
Δυὸ μάτια μαῦρα, μαγικά,
Δυὸ μάτια ποὺ τὰ γέννησε, ἄναστρης νύχτας χάδι...

Τῆς νειότης μου ὄνειρο τρελλὸ
Ξαναγυρίζεις στὸ μυαλό.
Ποιᾶς μάγισσας τὸ βότανο σ' ἀνάστησε ἀπ' τὸ (μνῆμα;
Καὶ ξαναβλέπω τὴν παλιά,
ἐρημωμένη ἀκρογιαλιά,
Νὰ τὴν χτυπάη ἀλύπητα, τῆς λησμονιᾶς τὸ κῦμα;

ΒΕΤΑ Π.

ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΤΡΑΓΙΚΕΣ ΗΜΕΡΕΣ ΤΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ Γ'

(Πῶς τὶς περιγράφει ὁ Γάλλος ἀκαδημαϊκὸς Ἰούλιος Κλαρετὶ).

Ἀμέσως μετὰ τὸν ἀτυχέστατο γιὰ τοὺς Γάλλους πόλεμο τοῦ 1870, ὁ διάσημος συγγραφεὺς Ἰούλιος Κλαρετὶ ἔκανε ἕνα ταξεῖδι στὴν Ἀλσατία καὶ τὴ Λωρραίνη ποὺ εἶχαν γίνει πειὰ γερμανικές, κι' ἀπεκόμισε ἀπὸ κεῖ ἕνα πλῆθος συγκινητικῶν ἐντυπώσεων.

Στὸ ἀπόσπασμα ποὺ παραθέτουμε πιὸ κάτω, περιγράφει μιὰ ἀπ' τὶς συγκινητικώτερες σκηνὲς τῆς νεωτέρας γαλλικῆς ἱστορίας: τὶς τελευταῖες μέρες τοῦ αὐτοκράτορος Ναπολέοντος Γ', πρὸ τῆς αἰχμαλωσίας του ἀπ' τοὺς Γερμανοὺς μαζὺ μὲ ὅλο σχεδὸν τὸν στρατό του.

«Γευματίσαμε — γράφει ὁ Κλαρετὶ — στὸ «Ξενοδοχεῖο τῆς Σειρῆνος» στὸ Ἐταίν, στὴν ἴδια αἴθουσα καὶ στὸ ἴδιο τραπέζι, στὸ ὁποῖο γευμάτισε στὶς 16 Αὐγούστου 1870 κι' ὁ Ναπολέων Γ', φεύγοντας ἀπὸ τὸ Μὲτς καὶ καταδιωκόμενος ἀπὸ τοὺς Γερμανούς.

Κατὰ τὴν ἡμέρα ἐκείνη ὁ αὐτοκράτωρ, ὁ ὁποῖος ἦταν γραφτὸ μονάχα δεκαπέντε μέρες νὰ βασιλεύση ἀκόμα, ἔφτασε στὸ Ἐταίν, συνοδευόμενος ἀπὸ μιὰ ὕλη τῶν Ἐφίππων Κυνηγῶν τῆς Ἀφρικῆς, ἀπὸ ἕνα λόχο Πεζῶν Κυνηγῶν, ἀπὸ ἕνα τάγμα γρεναδιέρων καὶ ἀπὸ ἑκατὸ φρουρούς. Ὁ μοναχογυιός του, ὁ αὐτοκρατορικὸς πρίγκηψ, τὸν συνώδευε μὲ ὕφος ἀπερίγραπτα θλιμμένο καὶ μελαγχολικό.

Πρὶν ἀπὸ τὸ πρόγευμα, ὁ Ναπολέων κάθησε στὸ καφενεῖο τοῦ ξενοδοχείου καὶ στὸ μαρμάρινο τραπέζι μιᾶς γωνίας ἔγραψε ἀργὰ-ἀργὰ ἕνα τηλεγράφημα προωρισμένο γιὰ τὴν αὐτοκράτειρα Εὐγενία. Ὅταν ὅμως τὸ τελείωσε, τὸ ξαναδιάβασε κι' ἐπειδὴ, φαίνεται, δὲν ἔκρινε σκόπιμη τὴν ἀποστολή του, τὸ ἔσχισε θυμωμένος σὲ μικρὰ-μικρὰ κομματάκια. Τὰ κομμάτια αὐτὰ τὰ μάζεψε ὑστερότερα ἕνας κάτοικος τοῦ Ἐταὶν καὶ συγκολλῶντας τα, κατώρθωσε ν' ἀποτελέση ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ περίεργα, ἀλλὰ καὶ τὰ πιὸ θλιβερὰ ἱστορικὰ αὐτόγραφα.

Στὸ τηλεγράφημα αὐτό, ὁ Ναπολέων Γ' ἔγραφε στὴν αὐτοκράτειρα Εὐγενία τὰ ἑξῆς:

«Μεγαλειοτάτη, ἐγκαταλείψατε ἀμέσως τοὺς Παρισίους. Οἱ Πρῶσσοι κατέρχονται ὁμηπτικοὶ καὶ ἀσυγκράτητοι. Ἡ δυστυχία ποὺ μᾶς ἔπληξε ὅλους δὲν πρέπει νὰ πλήξη καὶ σᾶς. Καταφύγετε στὴν Ἀγγλία καὶ ἂν ζήσω καὶ μείνω στὸ θρόνο τῆς Γαλλίας, θὰ σᾶς καλέσω πάλιν κοντά μου. Ἀλλοιῶς σᾶς ἀφίνω στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ. Χαίρετε».

Ἔπειτα ὁ αὐτοκράτωρ σηκώθηκε ἀμίλητος καὶ τράβηξε στὸ ἑστιατόριο τοῦ ξενοδοχείου, περνῶντας ἀπὸ τὸ μαγειρεῖο. Ἐκάθησε στὸ μεγάλο κεντρικὸ τραπέζι, ἔχοντας ἀριστερὰ τὸν ἐπίσης ἀμίλητο γυιό του, καὶ δεξιά του τὸν ἐπιτελάρχη του.

Ὅταν τοῦ σερβίρισαν ἕνα πρόχειρο γεῦμα — αὐγά, ζαμπὸν καὶ κομμάτια ἑνὸς ματὲ ποὺ τὸ εἶχε στείλει στὸν ξενοδόχο ὁ δήμαρχος τῆς πόλεως — ὁ τραγικὸς μονάρχης ἔμεινε σχεδὸν ἀκίνητος, μὲ τοὺς ἀγκῶνες του στηριγμένους στὸ τραπέζι καὶ μὲ τα γαλανά του μάτια προσηλωμένα στὸ πιάτο του, τὸ ὁποῖο οὔτε ἄγγιξε καθόλου.

Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου δὲν μίλοῦσε οὔτε κι' αὐτός. Κανεὶς δὲν τολμοῦσε νὰ διαταράξη τὴν τρομερὴ σιωπή.

Ἔξω τὸ συγκεντρωμένο πλῆθος περίμενε μὲ ἀγωνία εἰδήσεις καὶ ρωτοῦσε ἂν θὰ ἐγκατελείπετο καὶ τὸ Μέτς, ὅπως εἶχε ἐγκαταλειφθεῖ τὸ Στρασβοῦργο.

Σὲ κάποια στιγμή, ὁ ἐφημέριος μιᾶς κωμοπόλεως μεταξὺ Ἐταὶν καὶ Κονφλάνς, ἔφτασε ἔφιππος καὶ καταϊδρωμένος καὶ ζητοῦσε νὰ ὁμιλήση στὸν αὐτοκράτορα.

Ἐρχόταν ν' ἀναγγείλη ὅτι γύρω στὴν περιοχὴ τοῦ Πορφὸν-Τρὺπ εἶχαν φανεῖ πέντε χιλιάδες Πρῶσσοι, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ θὰ ἔφταναν στὸ Ἐταὶν καὶ θὰ αἰχμαλώτιζαν τὸν αὐτοκράτορα καὶ τὴν ἀκολουθία του, ἂν δὲν πρόφταναν νὰ φύγουν ἐγκαίρως.

Ἀμέσως τότε ἀποφασίστηκε νὰ φύγουν τὸ συντομώτερο ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ἡ ἀκολουθία του... Ἐντωμεταξὺ ὁ αὐτοκρατορικὸς πρίγκηψ εἶχε ἀνέβει στὸ πρῶτο πάτωμα τοῦ «Ξενοδοχείου τῆς Σειρῆνος» καὶ στὸ ὑπ' ἀριθμὸν 3 δωμάτιο γιὰ ν' ἀναπαυθῆ λιγάκι.

— Στὸ ἀμάξι, ὑψηλότατε!... τοῦ φώναξαν.

Συγχρόνως οἱ γρεναδιέροι διετάχθησαν νὰ διακόψουν τὸ φαΐ τους καὶ νὰ φύγουν ἀμέσως. Ἦταν ἡ ὥρα ἕντεκα καὶ μισή. Ἔπειτ' ἀπὸ δέκα λεπτά, ὁ ἐπιτελάρχης καὶ οἱ ἑκατὸ φρουροὶ εἶχαν ἐξαφανισθεῖ στὸ δρόμο τοῦ Βερτούμ, ἀκολουθῶντας τὸ αὐτοκρατορικὸ ἁμάξι.

Μιὰ ὥρα ὑστερώτερα, δυὸ Γερμανοὶ οὐλάνοι ἔμπαιναν στὸ Ἐταὶν μὲ τὰ πιστόλια τους στὰ χέρια, καλπάζοντας δεξιὰ κι' ἀριστερὰ καὶ κάνοντας νὰ σπινθηροβολῆ τὸ λιθόστρωτο ἀπὸ τὰ πέταλα τῶν ἀλόγων τους.

Οἱ Γερμανοὶ εἶχαν ἀρχίσει νὰ καταδιώκουν τὸν μοιραῖο αὐτοκράτορα, τὸν ὁποῖο σὲ λίγες μέρες θὰ ἔπιαναν αἰχμάλωτό τους, μαζὺ μὲ 400,000 γαλλικοῦ στρατοῦ».

Ναπολέων ὁ Γ'.